

VIIS AASTAT „EESTI MAJANDUSPOLIITILISED VÄITLUSED“ JÄRJEPIDEVAST ILMUMISEST

2011. aastal ilmunud majanduspoliitika teemadel kirjutajate artikleid on ülal pealkirjas toodud nimetusega teadusajakirjas/kogumikus (näiteks USA-s, EBSCO poolt on see publikatsioon fikseeritud kui *academical journal*) avaldatud Eestis juba viiendat aastat. Arvestades ka varasemaid majanduspoliitika alaseid publikatsioone, mis olid vahetult seotud Eestis Tartus-Värskas toimunud majanduspoliitika teadus- ja koolituskonverentsidega, on 2011. aasta juba üheksateistkümmes kord kui Eestis majanduspoliitika valdkonna kirjutised järjekindlalt igal aastal ilmuvad¹. Kuni neljateistkümnenda konverentsini (seega kuni aastani 2006 kaasa arvatud), olid konverentsid ja ilmunud kogumikud vahetult seotud. Alates 2007. aastast ilmuv „Eesti majanduspoliitilised väitlused / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik / Discussions on Estonian Economic Policy“ on omaette, konverentsist eraldi seisev nähtus, kus hulk artiklite autoreid osaleb küll ka traditsioonilisel nn Värska majanduspoliitika teaduskonverentsil, kuid rida ajakirjas avaldatud artiklite autoreid konverentsil ei osale (või ei tee ettekannet) ja kirjutavadki vaid avaldamiseks.

Kõne all olev ajakiri ja artiklid olid seni esindatud kahes rahvusvahelises andmebaasis – EBSCO (keskusega USA-s Massachusettsis) ja ECONIS² (seotud Saksamaa Liitvabariigis Kielis asuva ja majandusteadlaste hulgas maailmas tuntud Kieli Ülikooli Maailmamajanduse Instituudiga). Alates käesoleva 2011. aasta juulist, on esindatus lisaks ka andmebaasis SSRN (Social Science Research Network, USA). Kavas on seda levikut veel mõnesse andmebaasi laiendada. Lisaks Eesti raamatukogudele on publikatsioon esindatud paljude välisriikide ülikoolide raamatukogudes (eeskätt Saksamaal), aga ka näiteks USA-s Washingtonis Kongressi raamatukogus (The Library of Congress).

Asjaolul, et 2011. aastal Eestis juba üheksateistkümnendat korda (aastakäiku) majanduspoliitika temaatika alane publikatsioon ilmub, on suuresti rahvusvaheline tähendus ning kokkuvõtvalt Eesti ja eeskätt Saksamaa mitmete kõrgkoolide kolleegide koostöö tulemus. Siinjuures tuleb eriliselt esile tõsta Kieli Rakendusülikooli tänase emeriitprofessori, majandusdoktor Manfred O. E. Henniesi igakülgset tegevust ja toetust nii artiklite avaldamisel kui rahvusvaheliste majanduspoliitika-alaste teaduskonverentside korraldamisel Värskas. Tema teeneid Tartu Ülikooli ees (ühtlasi ka laiemalt Eestis) tunnustati 2010. aastal Värskas toimunud majanduspoliitika-alasel 18. teaduskonverentsil kui talle Tartu Ülikooli majandusteaduskonna dekaani Toomas Haldma poolt ülikooli rektori auaadress ning

¹ Esimene majanduspoliitika problemaatikaga seotud artiklite kogumik ilmus 1984. aastal ning alates 1994. aastast juba igal aastal kuni aastani 2006 (sel aastal ilmus majanduspoliitika konverentsiga vahetult seotud artiklite kogumik viimast korda). Ilmselt võib 2011. aastal ilmutat teadusajakirja „Eesti majanduspoliitilised väitlused/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Discussions on Estonian Economic Policy“ käsitleda kui üheksateistkümnendat aastakäiku ilmutat publikatsiooni.

² Sellega seondub 2010. aastal rakendunud EconBiz – majandusteaduse virtuaalne erialane raamatukogu.

Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži direktori Henn Vallimäe poolt kolledži kuldmärk üle anti.

Siinjuures on hea märkida, et koostöö Manfred O. E. Hennies'iga algas juba 1989. aasta novembris³ ja avarus just Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) kolleegidega oluliselt 1990.-1991. aastal⁴ kui siinkirjutaja oli TTÜ majandusteaduskonna arendusprodekaan. Lisada võib, et kõne all olevale ajakirjale nime panemisel-väljamõtlemisel oli Manfred O. E. Hennies osaliselt ka nõ „ristiisa“ rollis. Manfred O. E. Hennies oli ka üks nendest paljudest inimestest, kes finantseerisid Pärnus 2004. aasta septembris avatud Tartu Ülikooli Pärnus asumist⁵ tähistava päikesekella teostust ja paigaldust (autoriks eesti skulptor Hannes Starkopf). Samuti oli Manfred O. E. Hennies ka see mees, kelle initsiatiivil sai teoks tänaseni kestav viljakas koostöö saksa teaduskirjastusega Berliner Wissenschafts-Verlag (endine – Arno Spitz Verlag).

Äämiselt suurt rolli omas varasemate artiklite publitseerimisele kaasa aitamisel ka Kieli Rakendusülikooli ettevõtetmajanduse professor, majandusdoktor Toni Schulz (17.07.1948 – 06.05.2005), seda just paljude artiklite toimetamisel koos oma abikaasa Anu Schulz'iga.⁶

Kõnesoleva ajakirja/kogumiku kujunemisele on oluliselt kaasa aidanud ka Greifswaldi Ülikooli professor, majandusdoktor Armin Rohde koos oma mitmete doktorantidega. Armin Rohde'ga on koostööd tehtud (sealhulgas artiklite avaldamised koos oma doktorantide-assistentidega) juba kaheteistkümne aasta jooksul, alates aastast 1999.

Märkimisväärne osa on ajakirja kujunemisel olnud Müncheni Bundeswehri Ülikooli emeriitprofessoril, majandusteaduse doktoril Peter Joachim Friedrich'il,⁷ kes on

³ Matti Raudjärv oli sel ajal kolmekuulisel stažeerimisel Kieli Ülikoolis ja Frankfurdi (Main) Ülikoolis.

⁴ 1990. aasta septembris külastas TTÜ majandusteaduskonda Kieli Rakendusülikooli majandusvaldkonna delegatsioon (kaheksa õppejõudu ja kolm üliõpilast). Seejärel, 1991. aasta jaanuaris-veebruaris, pidasid sügisel Tallinnas viibinud õppejõududest professor Manfred O.E. Hennies ja professor T. Schulz mitmete nädalate jooksul TTÜ majandusteaduskonnas loenguid mahukate loengutsüklike raames (lisaks viibis Manfred O. E. Hennies paaril päeval loenguid pidades ka Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas). Hulk saksa üliõpilasi viibis järgnevatel aastatel kuni kuuajalistel majanduspraktikatel paljudes erinevates Eesti ettevõtetes.

⁵ Tartu Ülikool asus aastatel 1699-1710 Pärnus. Algselt taheti sinna asumise puhul kohe päikesekell paigutada, kuid rahapuudusel jäi see siis paraku tegemata. Nüüd on see tehtud.

⁶ Koostöö nii Manfred Hennies'i kui Toni Schulz'iga artiklite publitseerimisel (nad olid mõlemad ka artiklite autorid) algas juba 1995. aastal, meeldiv koostöö Anu Schulz'iga kestab tänaseni. Mitmetel majanduspoliitika konverentsidel on Anu Schulz olnud tegev ka tõlgina.

⁷ Pärast emeriteerumist 2005. aastal Münchenis, elab emeriitprofessor Peter Joachim Friedrich Eestis, oli aastatel 2005-2008 Tartu Ülikooli majandusteaduskonna avaliku sektori ökonomika erakorraline professor, seejärel sama teaduskonna avaliku sektori ökonomika vanemteadur ja juulist 2011 samas riigirahanduse vanemteadur. 2011. aastal osales ta autorina juba kuendat korda publikatsiooni ilmumisele kaasa aitamisel (olles ka ise alati artikli autor või kaasautor), olles nüüd ka toimetuskollegiumi liige.

alates 2006.aastast publikatsioonide ilmumisele nii autorina kui asjalike nõuannetega artiklite retsenseerimisel kaasa aidanud.

Seni on nimetatud publikatsioon (ajakiri/kogumik „Eesti majanduspoliitilised väitlused“) ilmunud üks kord aastas. Käesolevast, 2011. aastast ilmub see aastas aga kaks korda (üheksateistkümmes aastakäik, numbrid 1/2011 ja 2/2011). Üheks edaspidiseks eesmärgiks võiks näiteks olla, et üks number hõlmaks rahvamajanduse ja teine ettevõtetmajanduse alaseid artikleid.⁸ See on aga vaid siis võimalik kui edasiselt on piisavalt heatasemelisi ja majanduspoliitikaga seotud ettevõtetmajanduse alaseid artikleid. Seni ei ole see (seotus majanduspoliitikaga) ettevõtetmajanduse alaste artiklite autoritel eriti õnnestunud ning need artiklid on jäänud meie poolt publitseerimata. Esialgu on aga nii, et mõlemas numbris on eeskätt tegemist rahvamajanduse valdkonna artiklitega ning nende kõrval on esindatud ka üksikud ettevõtetmajanduse alased ning majanduspoliitikaga seotud artiklid. Aeg näitab, millisenä kõne all olev ajakiri/kogumik edaspidi välja näeb ning paljuskil sõltub see autoritest! Muutusi ja arenguid edasise stabiilsuse saavutamiseks tuleb aga kindlasti, nii nagu see ka kõigil varasematel aastatel aset on leidnud.

Artiklite avaldamine käesolevas ajakirjas/kogumikus on paljudele Eesti kõrgkoolide doktorandidele olnud üheks võimaluseks oma väitekirjas läbitöötatud mõtete ja uuringute publitseerimisel (sageli koostöös oma juhendajaga). Aktiivselt on seda kasutanud ka nii mõnegi Saksamaa LV ülikooli doktorandid (näiteks, doktorandid Tartu Ülikooli koostööpartneri Greifswaldi Ülikoolist, Müncheni Bundeswehri Ülikoolist jm).

Tänuväärne koostöö artiklite publitseerimisel on viimasel viiel aastal olnud ka ajakirja toimetuskolleegiumi liikmetega, samuti paljude retsensentidega nii välisriikides kui Eestis. Väärtusliku nõu ja jõuga on artiklite publitseerimise ettevalmistamisele toimetajatena (olles ka ise artiklite autorid) kaasa aidanud Tallinna Tehnikaülikooli kohaliku omavalitsuse ja regionaalpoliitika professor Sulev Mäeltsemees ja Tartu Ülikooli välismajanduse professor Janno Reiljan.⁹

Käesoleva ajakirja/ kogumiku toimetuskolleegium on rahvusvaheline ning koosneb oma valdkonda hästi tundvatest asjatundjatest. Artiklite eelretsenseerimine on korraldatud üldjuhul kahe, kohati ka enam kordselt. See tähendab, et üks või rohkem kordi loetakse artikkel kriitiliselt läbi Eestis ja vajadusel antakse autoritele soovitusel artikli täiendamiseks. Seejärel saadetakse artikkel lõppretsenseerimiseks vastavale välisriiki, mõnel juhul ka Eesti eksperdile (või ekspertidele). Toimub nn pimeretsenseerimine, kus retsensent ei tea, kes on artikli autor ja autor ei tea, kes oli retsensent (välja arvatud peatoimetaja ja osaliselt ka toimetajad)¹⁰. Retsensentideks

⁸ Publikatsiooni üldnimetus oleks sel juhul mõlema numbril puhul endine ja sama – „Eesti majanduspoliitilised väitlused“.

⁹ Kuni 2006. aastani oli nn konverentsikogumike puhul nii autorina kui üldtoimetajana tegev ka Tartu Ülikooli majanduspoliitika professor Jüri Sepp.

¹⁰ Pärast kõigi märkustega tutvumist ja vajalike paranduste-täienduste tegemist autori poolt, lähevad artiklid üldtoimetamisele ning trükikoja (sh CD) versiooni tegemiseks. Mõnikord

on viimasel viiel aastal olnud näiteks järgmised professorid ja teadusdoktorid (tähestiku järjekorras):

1. Claus Dieter Classen (Ernst-Moritz-Arndt Greifswaldi Ülikool)*
2. Jörg Dötsch (Budapesti Andrásy Ülikool)*
3. Raul Eamets (Tartu Ülikool)*
4. Martina Eckardt (Budapesti Andrásy Ülikool)*
5. Üllas Ehrlich (Tallinna Tehnikaülikool)*
6. Eckhard Freyer (Merseburgi Kõrgkool)
7. Peter Joachim Friedrich (*emeritus*, Münchener Bundeswehri Ülikool; Tartu Ülikool; toimetuskolleegeiumi liige¹¹)
8. Lothar Funk (Düsseldorfi Rakendusülikool)*
9. Ulrich Hampicke (Ernst-Moritz-Arndt Greifswaldi Ülikool)
10. Manfred O. E. Hennies (*emeritus*, Kieli Rakendusülikool; toimetuskolleegeiumi liige)
11. Peter Hoss (*emeritus*, Berliin-Prieros)
12. Claus-Friedrich Laaser (Kieli Maailmamajanduse Instituut, Kieli Ülikool)*
13. Enno Langfeldt (Kieli Rakendusülikool; toimetuskolleegeiumi liige)
14. Dietmar Meyer (Budapesti Andrásy Ülikool)*
15. Sulev Mäeltsemees (Tallinna Tehnikaülikool; toimetaja¹²)
16. Stefan Okruch (Budapesti Andrásy Ülikool; toimetuskolleegeiumi liige)*
17. Tiiu Paas (Tartu Ülikool)*
18. Matti Raudjärv (Tartu Ülikool; peatoimetaja)
19. Janno Reiljan (Tartu Ülikool; toimetaja)
20. Armin Rohde (Ernst-Moritz-Arndt Greifswaldi Ülikool; toimetuskolleegeiumi liige)
21. Andreas Thiemer (Kieli Rakendusülikool)
22. Harry W. Trummer (Wolfgang Goethe Frankfurdi Ülikool /Main/)
23. Klaus Schrader (Kieli Maailmamajanduse Instituut, Kieli Ülikool)*
24. Günter Steinmann (*emeritus*, Halle-Wittenbergi Martin-Luther-Ülikool; Budapesti Andrásy Ülikool)*
25. Jüri Sepp (Tartu Ülikool)*
26. Mart Sörg (*emeritus*, Tartu Ülikool; toimetuskolleegeiumi liige)
27. Urmas Varblane (Tartu Ülikool)*
28. Harald Zschiedrich (Berliini Tehnika- ja Majanduse Kõrgkool)*

Siinkohal tänan kõiki eelnimetatud inimesi, aga samuti käesoleva ajakirja/kogumiku ilmumisele mitmel viisil kaasaaitajaid-toetajaid Tartu Ülikoolist (Toomas Haldma, Heili Kase, Ülle Maidla, Ingra Paltser), Tartu Ülikooli Raamatukogust (Ruth Tammeorg), Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžist (Ragnar Kolga, Henn Vallimäe), Tallinna Tehnikaülikoolist (Üllas Ehrlich, Merli Reidolf, Sirje Vilba), Berliini

saadetakse täiendustega artiklid enne üldtoimetamist veelkord retsensendile tutvumiseks ja seisukoha võtmiseks.

¹¹ „toimetuskolleegeiumi liige“ – siin ja edaspidi käesoleva ajakirja (kogumiku) toimetuskolleegeiumi liige

¹² „toimetaja“ – siin ja edaspidi käesoleva ajakirja (kogumiku) toimetaja

* retsenseerinud üksikuid artikleid

Teaduskirjastusest (Claudia Delfs, Volker Schwarz jmt) ja tõlke-tõlkijaid (Meeli Kuura, Anu Schulz, Jutta Voogla jmt).

Kindlasti on kõnesolev publikatsioon ka edaspidi arenev ning oluline koht on siin jätkuvalt ilmuvate artiklite kvaliteedil ja teaduslikkusel. Järgmisel, 2012.aastal ilmub majanduspoliitika-alane publikatsioon „Eesti majanduspoliitilised väitlused / Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik / Discussions on Estonian Economic Policy“ selle nimetusega kuueandat aastat (üldse 20. aastakäiku). Lisaks loodame selle kõrval ka 20. korda majanduspoliitika teaduskonverentsi Värskas ajavahemikul 28-30. juuni 2012 korraldada.

Siinjuures veelkord südamlikud tänud kõigile, sh nii publikatsiooniga kui ka nn „Värska konverentsiga“ seotuile ja teistele toetajatele, aga samuti lugejatele! Allakirjutanu on ka edaspidi lootusrikas kõigiga viljaka koostöö tegemisel!

Matti Raudjärv, peatoimetaja

November-detsember 2010 (Kiel; Warder – Saksamaa LV);

Jaanuar-august 2011 (Tallinn / Pirita-Kose; Pärnu; Lääne-Virumaa / Tapa vald, Karkuse küla, Kaasiku talu – Eesti Vabariik)